

ROZSUDEK SOUDU (třetího senátu)

27. září 2006 *

Ve věci T-330/01,

Akzo Nobel NV, se sídlem v Arnhemu (Nizozemsko), původně zastoupená M. van Empelem a C. Swaakem, dále C. Swaakem, advokáty,

žalobkyně,

proti

Komisi Evropských společenství, zastoupené A. Whelanem, A. Bouquetem a W. Wilsem, jako zmocněnci, ve spolupráci s H. van der Woudem, advokátem,

žalované,

jejímž předmětem je návrh na zrušení článků 3 a 4 rozhodnutí Komise K(2001) 2931 konečné ze dne 2. října 2001 v řízení podle článku 81 Smlouvy o ES a článku 53 Dohody o EHP (COMP/E-1/36.756 – Glukonát sodný), v rozsahu, v jakém je určeno žalobkyni, nebo podpůrně, snížení pokuty uložené žalobkyni,

* Jednací jazyk: nizozemština.

SOUD PRVNÍHO STUPNĚ
EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ (třetí senát),

ve složení J. Azizi, předseda, M. Jaeger a F. Dehousse, soudci,
vedoucí soudní kanceláře: J. Plingers, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 17. února 2004,

vydává tento

Rozsudek

Skutkový základ sporu

Společnost Akzo Nobel NV (dále jen „Akzo“) je mateřskou společností skupiny podniků specializovaných v chemickém a farmaceutickém průmyslu. Drží veškeré akcie společnosti Akzo Nobel Chemicals BV (dále jen „ANC“). V rozhodné době a až do prosince 1995 ANC působila na trhu s glukonátem sodným prostřednictvím svojí účasti ve společnosti Glucona vof, podniku, který kontrolovala společně s Coöperatieve Verkoop- en Productievereniging van Aardappelmeel en Derivaten Avebe BA (dále jen „Avebe“). V prosinci 1995 Avebe nabyla účast ANC v Glucona vof, která se stala společností s ručením omezeným a získala jméno Glucona BV (dále jen „Glucona“ bez rozlišování mezi Glucona vof a Glucona BV).

- 2 Glukonát sodný je součástí chelátových činidel, což jsou produkty deaktivující kovové ionty v průmyslových postupech. Tyto postupy zahrnují zejména průmyslové čištění (čištění lahví nebo náradí), zpracování povrchů (antikoroziční zpracování, odmašťování, leptání hliníku) a čištění vod. Chelátová činidla jsou také používána v potravinářském průmyslu, kosmetickém průmyslu, farmaceutickém průmyslu, papírenském průmyslu, betonářském průmyslu a ještě v dalších průmyslových odvětvích. Glukonát sodný se prodává na celém světě a konkurenční podniky jsou přítomny na světových trzích.
- 3 V roce 1995 dosáhl celkový prodej glukonátu sodného na světové úrovni přibližně 58,7 milionů eur, přičemž prodej uskutečněný v Evropském hospodářském prostoru (EHP) dosáhl přibližně 19,6 milionů eur. V rozhodné době byla téměř veškerá světová výroba glukonátu sodného v rukou pěti podniků, tedy zaprvé Fujisawa Pharmaceutical Co. Ltd (dále jen „Fujisawa“), zadruhé Jungbunzlauer AG (dále jen „Jungbunzlauer“), zatřetí Roquette Frères SA (dále jen „Roquette“), začtvrté Gluconavof a zapáté Archer Daniels Midland Co. (dále jen „ADM“).
- 4 V březnu 1997 americké ministerstvo spravedlnosti informovalo Komisi o tom, že v návaznosti na šetření provedená na trzích s lizinem a s kyselinou citrónovou bylo zahájeno rovněž šetření týkající se trhu s glukonátem sodným. V říjnu a v prosinci 1997, jakož i v únoru 1998 byla Komise informována, že Akzo, Avebe, Gluconavof, Roquette a Fujisawa přiznaly účast v kartelové dohodě sestávající z určování cen glukonátu sodného a rozdělování objemu prodeje uvedeného výrobku ve Spojených státech a jinde. Americké orgány uložily uvedeným podnikům pokuty v návaznosti na dohody uzavřené s americkým ministerstvem spravedlnosti.
- 5 Dne 18. února 1998 Komise zaslala na základě článku 11 nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962, první nařízení, kterým se provádějí články [81] a [82] Smlouvy (Úř. věst. 1962, 13, s. 204; Zvl. vyd. 08/01, s. 3), žádosti o informace hlavním výrobcům, dovozcům, vývozcům a kupujícím glukonátu sodného v Evropě.

6 V návaznosti na žádost o informace Fujisawa navázala kontakt s Komisí, aby ji informovala, že spolupracovala s americkými orgány v rámci šetření popsaného výše a že si přeje spolupracovat také s Komisí na základě sdělení Komise ze dne 18. července 1996 o upuštění od stanovení peněžitých pokut nebo jejich snížení v kartelových věcech (Úř. věst. C 207, s. 4, dále jen „sdělení o spolupráci“). Dne 12. května 1998 v návaznosti na setkání s Komisí uskutečněné dne 1. dubna 1998, Fujisawa Komisi předala písemné prohlášení a spis obsahující souhrn historie kartelové dohody a určitý počet dokumentů.

7 Dne 16. a 17. září 1998 Komise provedla na základě čl. 14 odst. 3 nařízení č. 17 šetření v prostorách společností Avebe, Glucona, Jungbunzlauer a Roquette.

8 Dne 2. března 1999 Komise zaslala žádosti o podrobné informace společnostem Glucona, Roquette a Jungbunzlauer. V dopisech ze dne 14., 19. a 20. dubna 1999 tyto podniky vyjádřily přání spolupracovat s Komisí a poskytly jí určité informace o kartelové dohodě. Dne 25. října 1999 Komise zaslala žádosti o doplňující informace společnostem ADM, Fujisawa, Glucona, Roquette a Jungbunzlauer.

9 Dne 17. května 2000 na základě informací, které jí byly sděleny, Komise zaslala oznámení námitek společnosti Akzo a dalším dotyčným podnikům z důvodu porušení čl. 81 odst. 1 ES a čl. 53 odst. 1 Dohody o EHP (dále jen „dohoda o EHP“). Akzo a všechny ostatní dotyčné podniky předložily v odpovědi na námítky Komise písemné připomínky. Žádný z těchto účastníků nepožadoval konání slyšení, ani nezpochybnil věcnou správnost skutkových zjištění uvedených v oznámení námitek.

- 10 Dne 11. května 2001 Komise zaslala žádosti o doplňující informace společnosti Akzo a ostatním dotyčným podnikům.

- 11 Dne 2. října 2001 Komise přijala rozhodnutí K(2001) 2931 konečné v řízení podle článku 81 Smlouvy o ES a článku 53 Dohody o EHP (COMP/E-1/36.756 – Glukonát sodný) (dále jen „rozhodnutí“). Rozhodnutí bylo oznámeno společnosti Akzo dopisem ze dne 10. října 2001.

- 12 Rozhodnutí obsahuje zejména následující ustanovení:

„Článek 1

[Akzo], [ADM], [Avebe], [Fujisawa], [Jungbunzlauer] a [Roquette] porušily čl. 81 odst. 1 [...] ES a – od 1. ledna 1994 – čl. 53 odst. 1 Dohody o EHP tím, že se účastnily dohody nebo pokračujícího jednání ve vzájemné shodě v odvěti glukonátu sodného.

Protiprávní jednání trvalo:

- v případě [Akzo], [Avebe], [Fujisawa] a [Roquette] od února 1987 do června 1995;

- v případě [Jungbunzlauer] od května 1988 do června 1995;

— v případě [ADM] od června 1991 do června 1995.

[...]

Článek 3

Za protiprávní jednání uvedené v článku 1 se ukládají následující pokuty:

a) [Akzo]	9 milionů eur
b) [ADM]	10,13 milionů eur
c) [Avebe]	3,6 milionů eur
d) [Fujisawa]	3,6 milionů eur
e) [Jungbunzlauer]	20,4 milionů eur
f) [Roquette]	10,8 milionů eur

[...]“

13

V bodech 296 až 309 odůvodnění rozhodnutí Komise analyzovala vztahy existující v období dotčeném kartelovou dohodou mezi společností Glucona a jejími mateřskými společnostmi, Avebe a Akzo. Zvláště poznamenala, že do 15. srpna 1993 Glucona byla řízena společně zástupci Avebe a Akzo, ale že od uvedeného data

společnost Glucona byla z důvodu své restrukturalizace řízena výhradně zástupcem Avebe. Nicméně Komise byla toho názoru, že Avebe a Akzo mají být považovány za odpovědné za protisoutěžní chování své dceřiné společnosti po celé uvedené období a že proto mají být adresáty rozhodnutí.

- 14 Pro účely stanovení pokut Komise v rozhodnutí použila metodu uvedenou v pokynech o metodě stanovování pokut uložených na základě čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 a čl. 65 odst. 5 Smlouvy o ESUO (Úř. věst. 1998, C 9, s. 3, dále jen „pokyny“), jakož i sdělení o spolupráci.
- 15 Zaprvé Komise určila základní částku pokuty ve vztahu k závažnosti a délce trvání protiprávního jednání.
- 16 V tomto kontextu, pokud jde o závažnost protiprávního jednání, Komise byla především toho názoru, že dotyčné podniky se dopustily velmi závažného protiprávního jednání, vzhledem k jeho povaze, konkrétnímu dopadu na trh s glukonátem sodným v EHP a zeměpisnému rozsahu dotčeného trhu (bod 371 odůvodnění rozhodnutí).
- 17 Dále má Komise za to, že je třeba zohlednit skutečnou hospodářskou schopnost způsobit škodu soutěžitelům a stanovit pokutu na úrovni, která zaručí dostatečně odrazující účinek. V důsledku toho, na základě světových obrátů dosažených dotyčnými podniky v rámci prodeje glukonátu sodného v průběhu roku 1995, posledního roku období protiprávního jednání, které dotyčné podniky sdělily v návaznosti na žádosti o informace Komise a na základě kterých Komise stanovila podíly na trhu uvedených podniků, Komise rozdělila uvedené podniky do dvou kategorií. Do první kategorie zařadila podniky, které podle údajů, kterými Komise disponovala, držely na světovém trhu s glukonátem sodným podíl větší než 20 %,

tedy Fujisawa (35,54 %), Jungbunzlauer (24,75 %) a Roquette (20,96 %). Pro tyto podniky Komise stanovila výchozí částku pokuty ve výši 10 milionů eur. Do druhé kategorie zařadila podniky, které podle údajů, kterými Komise disponovala, držely na světovém trhu s glukonátem sodným podílů menší než 10 %, tedy Glucona (přibližně 9,5 %) a ADM (9,35 %). Pro tyto podniky Komise stanovila výchozí částku pokuty ve výši 5 milionů eur, tedy pro Akzo a Avebe, které společně vlastnily společnost Glucona, ve výši 2,5 milionů eur pro každou z nich (bod 385 odůvodnění rozhodnutí).

18 Mimoto jednak za účelem zajištění dostatečně odrazujícího účinku pokuty, a jednak za účelem zohlednění skutečnosti, že velké podniky mají právní a ekonomické znalosti a infrastruktury, které jim umožní lépe rozpoznat, že jejich chování představuje protiprávní jednání, a jaké důsledky z něj vyplývají z práva hospodářské soutěže, Komise provedla úpravu uvedené výchozí částky. V důsledku toho, s ohledem na velikost a celkové zdroje dotyčných podniků, Komise použila násobící koeficient ve výši 2,5 na výchozí částky stanovené pro ADM a Akzo a tím zvýšila uvedenou výchozí částku na 12,5 milionů eur v případě ADM a na 6,25 milionů eur v případě Akzo (bod 388 odůvodnění rozhodnutí).

19 Co se týče délky trvání protiprávního jednání, jehož se dopustily jednotlivé podniky, výchozí částka byla dále zvýšena o 10 % za rok, což znamená zvýšení o 80 % pro společností Fujisawa, Akzo, Avebe a Roquette, o 70 % pro Jungbunzlauer a o 35 % pro ADM (body 389 až 392 odůvodnění rozhodnutí).

20 Takto Komise stanovila základní částku pokuty ve výši 11,25 milionů eur pro Akzo. Pro ADM byla základní částka stanovena ve výši 16,88 milionů eur, pro Avebe 4,5 milionů eur, pro Fujisawa 18 milionů eur, pro Jungbunzlauer 17 milionů eur a pro Roquette 18 milionů eur (bod 396 odůvodnění rozhodnutí).

- 21 Zadruhé byla na základě přitěžujících okolností zvýšena základní částka pokuty uložené společnosti Jungbunzlauer o 50 % z toho důvodu, že uvedený podnik měl v rámci kartelové dohody vedoucí roli (bod 403 odůvodnění rozhodnutí).
- 22 Zatřetí Komise přezkoumala a zamítla argumenty některých podniků ohledně výhody vyplývající z polehčujících okolností (body 404 až 410 odůvodnění rozhodnutí).
- 23 Začtvrté na základě bodu B sdělení o spolupráci Komise přiznala společnosti Fujisawa „velmi podstatné snížení“ (tedy 80 % snížení) výše pokuty, kterou by jí udělila, pokud by ke spolupráci nedošlo. Konečně na základě části D sdělení o spolupráci Komise schválila „podstatné snížení“ (tedy 40 % snížení) výše pokuty pro ADM a Roquette a 20 % snížení výše pokuty pro Akzo, Avebe a Jungbunzlauer (body 418, 423, 426 a 427 odůvodnění).

Řízení a návrhová žádání účastníků řízení

- 24 Návrhem došlým kanceláři Soudu dne 19. prosince 2001 Akzo podala pro-jednávanou žalobu.
- 25 Na základě zprávy soudce zpravodaje se Soud (třetí senát) rozhodl zahájit ústní část řízení a v rámci organizačních procesních opatření, stanovených v článku 64 jednacího řádu Soudu, položil účastníkům řízení písemné otázky, na které posledně uvedení odpověděli ve stanovených lhůtách.

26 Účastníci řízení byli vyslechnuti na jednání konaném dne 17. února 2004.

27 Akzo navrhuje, aby Soud:

- zrušil články 3 a 4 rozhodnutí v rozsahu, v jakém se týkají Akzo;
- podpůrně zrušil článek 3 ve spojení s bodem 388 odůvodnění rozhodnutí v rozsahu, v jakém byl vůči ní použit násobící koeficient ve výši 2,5;
- uložil Komisi náhradu nákladů řízení včetně úroků a poplatků za bankovní záruku.

28 Komise navrhuje, aby Soud:

- zamítl žalobu;
- uložil Akzo náhradu nákladů řízení.

Právní otázky

- 29 Žalobní důvody směřující ke zrušení dovolávané Akzo se týkají zaprvé stanovení výchozí částky pokut uložených všem účastníkům kartelové dohody, zadruhé rozdělení účastníků kartelové dohody, zatřetí zohlednění obratu Akzo a začtvrté použití násobícího koeficientu ve výši 2,5.

Ke stanovení výchozí částky pro výpočet pokut uložených všem účastníkům kartelové dohody

- 30 Akzo poukazuje na porušení, zaprvé, zásady proporcionality a zadruhé, povinnosti odůvodnění.

K porušení zásady proporcionality

- 31 Akzo má za to, že Komise při stanovení, v bodě 385 odůvodnění rozhodnutí, výchozí částky pro výpočet pokut uložených všem účastníkům kartelové dohody ve výši 40 milionů eur, nezohlednila omezený objem trhu s glukonátem sodným, čímž porušila zásadu proporcionality.
- 32 Akzo uvádí, že celková výše obratu dosaženého v roce 1995 v EHP, pokud jde o glukonát sodný, dosahuje nejméně 20 milionů eur a obrat dosažený na světové úrovni dosahuje nejméně 59 milionů eur. Tvrdí, že v důsledku toho je celková částka

pokut uložených rozhodnutím více než dvojnásobek ročního obratu z prodeje dotčeného výrobku dosaženého v EHP a více než trojnásobek jejího obratu ve světovém měřítku.

33 Podle ní tak Komise nezohlednila, ačkoli v bodě 377 odůvodnění rozhodnutí uvádí, že tak učinila, omezenou velikost trhu, tedy omezený objem trhu s dotčeným výrobkem při stanovení výchozí částky pro výpočet pokut. Naopak přistoupila k rozdělení účastníků kartelové dohody do dvou kategorií, takže do první kategorie zařadila podniky, které mají větší než 20 % podíl na světovém trhu s glukonátem sodným a do druhé kategorie podniky, které mají menší než 10 % podíl na světovém trhu s glukonátem sodným (viz bod 17 výše). Přitom takové rozdělení dotčených podniků podle jejich relativní váhy na dotčeném trhu je zcela cizí víceméně omezené velikosti uvedeného trhu.

34 Komise navrhuje žalobní důvod zamítnout.

35 Soud připomíná, že podle čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 se částka pokuty určí na základě závažnosti protiprávního jednání a délky jeho trvání. Mimoto je v souladu s pokyny výchozí částka pokuty stanovena v závislosti na závažnosti protiprávního jednání s ohledem na samotnou povahu protiprávního jednání, jeho konkrétní dopad na trh a na zeměpisný rozsah trhu.

36 Tento právní rámec tedy výslovně neukládá Komisi zohlednit malý podíl na trhu a hodnotu výrobku v okamžiku stanovení výchozí částky pokuty.

- 37 Nicméně podle judikatury přísluší Komisi, aby při posouzení závažnosti protiprávního jednání zohlednila velký počet skutečností, jejichž povaha a význam se liší podle typu a zvláštních okolností dotyčného protiprávního jednání (rozsudek Soudního dvora ze dne 7. června 1983, *Musique diffusion française a další v. Komise*, 100/80 až 103/80, *Recueil*, s. 1825, bod 120). Mezi skutečnosti prokazující závažnost protiprávního jednání může případně patřit zejména velikost relevantního výrobního trhu.
- 38 V důsledku toho, pokud jsou velikost trhu a hodnota výrobku skutečnostmi, které mají být zohledněny za účelem zjištění závažnosti protiprávního jednání, liší se jejich význam v závislosti na zvláštních okolnostech dotyčného protiprávního jednání.
- 39 V projednávané věci se zdá, vzhledem k bodu 385 odůvodnění rozhodnutí, že ačkoli Komise považovala protiprávní jednání za velmi závažné ve smyslu pokynů, které pro takové případy stanoví, že Komise může uvažovat o stanovení výchozí částky ve výši nejméně 20 milionů eur; v projednávané věci Komise použila výchozí částku pouze ve výši 10 milionů eur pro podniky zařazené do první kategorie a 5 milionů eur pro podniky zařazené do druhé kategorie, což odpovídá polovině a čtvrtině částky, o jejímž použití mohla podle pokynů uvažovat v případě velmi závažného protiprávního jednání.
- 40 Takové stanovení výchozí částky pokuty naznačuje, že v souladu s bodem 377 odůvodnění rozhodnutí, kde Komise upřesnila, že omezená velikost výrobního trhu „bude v projednávané věci rovněž zohledněna při stanovení výchozích částek“, Komise dostatečně zohlednila velikost relevantního výrobního trhu.

41 V každém případě se Soud domnívá, vzhledem k povaze protiprávního jednání, jehož se dopustila Akzo, a s ohledem na velikost relevantního výrobního trhu, že Komise neporušila zásadu proporcionality tím, že uložila Akzo výchozí částku pro výpočet pokuty ve výši 5 milionů eur.

42 V důsledku toho musí být žalobní důvod vycházející z porušení zásady proporcionality zamítnut.

K porušení povinnosti odůvodnění

43 Akzo má za to, že rozhodnutí je nedostatečně odůvodněno v rozsahu, v jakém podle ní existuje rozpor mezi prohlášením Komise, podle kterého posledně jmenovaná zohlednila omezenou velikost trhu s glukonátem sodným (bod 377 odůvodnění rozhodnutí) na straně jedné a body odůvodnění týkajícími se rozdělení dotyčných podniků (body 378 až 384 odůvodnění rozhodnutí).

44 Komise navrhuje žalobní důvod zamítnout.

45 Soud připomíná, že podle ustálené judikatury musejí z odůvodnění vyžadovaného článkem 253 ES jasně a jednoznačně vyplývat úvahy orgánu, jenž daný akt vydal, tak aby se zúčastněné osoby mohly seznámit s důvody, které vedly k přijetí opatření a příslušný soud mohl vykonávat svůj přezkum (rozsudky Soudního dvora ze dne 2. dubna 1998, Komise v. Sytraval a Brink's France, C-367/95 P, Recueil, s. I-1719,

bod 63, a ze dne 30. prosince 2003, Německo v. Komise, C-301/96, Recueil, s. I-9919, bod 87; rozsudek Soudu prvního stupně ze dne 20. listopadu 2002, Lagardère a Canal+ v. Komise, T-251/00, Recueil, s. II-4825, bod 155).

- 46 Soud poznamenává, že v bodě 377 odůvodnění rozhodnutí Komise uvedla, že v rámci stanovení výchozí částky zohlednila omezenou velikost trhu s glukonátem sodným. Poté v bodech 378 až 384 odůvodnění rozhodnutí použila rozdílné zacházení vůči účastníkům kartelové dohody tím, že je rozdělila do dvou kategorií podle jejich specifické váhy na trhu a potřeby zajistit odrazující účinek pokuty. Konečně, jak již bylo uvedeno v bodě 39 výše, Komise v bodě 385 odůvodnění rozhodnutí použila v rámci výpočtu pokuty v závislosti na závažnosti protiprávního jednání výchozí částku ve výši 10 milionů eur pro podniky patřící do první kategorie a 5 milionů eur pro podniky patřící do druhé kategorie, což odpovídá polovině a čtvrtině částky, o jejímž použití mohla podle pokynů uvažovat v případě velmi závažného protiprávního jednání.
- 47 Ze znění bodů 377 a 385 odůvodnění rozhodnutí ve vzájemném spojení tedy vyplývá, že Komise dostatečně jasným způsobem uvedla, že zohlednila omezenou velikost výrobního trhu tím, že stanovila výchozí částky pokut nižší, než o jakých mohla podle pokynů uvažovat v případě velmi závažného protiprávního jednání. Toto vysvětlení týkající se zohlednění velikosti výrobního trhu není v rozporu s body 378 až 384 odůvodnění rozhodnutí, v nichž Komise vysvětlila důvody, na jejichž základě bylo podle ní třeba rozdělit účastníky kartelové dohody do dvou kategorií podle jejich specifické váhy na trhu a potřeby zajistit odrazující účinek pokuty. Tato fáze výpočtu se totiž týká vzájemného vztahu mezi účastníky kartelové dohody, a nikoli absolutní hodnoty dotčeného trhu.
- 48 Takže v rozporu s tím, co tvrdí Akzo, neexistuje neshoda mezi bodem 377 odůvodnění na straně jedné a body 378 až 384 odůvodnění rozhodnutí na straně druhé.

49 V důsledku toho musí být žalobní důvod vycházející z porušení povinnosti odůvodnění zamítnut.

K rozdělení účastníků kartelové dohody

50 Akzo poukazuje na porušení, zaprvé, zásady proporcionality a zadruhé, povinnosti odůvodnění.

K porušení zásady proporcionality

— Argumenty účastníků řízení

51 Akzo je toho názoru, že Komise porušila zásadu proporcionality tím, že rozdělila účastníky kartelové dohody podle jejich podílů na trhu s glukonátem sodným do dvou kategorií, aniž by přesně zohlednila jejich skutečné podíly na trhu, a použila místo toho příliš zjednodušující přístup sestávající z rozdělení podniků podle toho, zda je jejich podíl na trhu větší než 20 % nebo menší než 10 % (body 379 až 382 odůvodnění rozhodnutí).

52 Akzo zdůrazňuje, že skutečný poměr světových obrátů dotyčných podniků se podstatně liší od zjednodušujícího poměru 1:2 použitého Komisí. Skutečný poměr mezi podniky dosahujícími nejmenšího podílu na trhu (9 % pro společnosti ADM

a Glucona) a podniky s největším podílem na trhu (36 % pro společnost Fujisawa) totiž byl 1:4 a nikoli 1:2. Proto s ohledem na výpočet zvolený Komisí, ale při zohlednění skutečného poměru mezi dotyčnými podniky, měla Komise stanovit základní částku pokuty udělené Akzo a Avebe ve výši 1,25 milionů eur; a nikoli ve výši 2,5 milionů eur.

- 53 Akzo připouští, že mezi konečnou pokutou a obratem dotyčných podniků nemusí nutně být matematický vztah. Nicméně podle ní z rozhodovací praxe Komise vyplývá, že se opírá o obraty účastníků kartelové dohody na relevantním trhu.
- 54 Akzo vyvozuje z judikatury Soudního dvora a Soudu, že pokud Komise neuplatní zvláštní objektivní odůvodnění, měla by se ujistit, že specifické základní částky odrážejí relativní hospodářskou váhu dotyčných podniků z hlediska obrátů nebo podílů na trhu. Přitom toto nebyl případ projednávané věci. Podle Akzo měla Komise za zvláštních okolností projednávané věci rozdělit dotyčné podniky do tří kategorií: bylo by totiž možné vymezit kategorii podniků z hlediska podílů na trhu mezi společnostmi ADM a Glucona (9 % každá) a Fujisawa (36 %), tedy kategorii zahrnující podniky Roquette (21 %) a Jungbunzlauer (25 %). Takové rozdělení by lépe odráželo relativní váhu dotyčných podniků a umožnilo by Komisi dosáhnout jejího proklamovaného cíle spočívajícího ve zohlednění relativní váhy dotyčných podniků při stanovení specifické základní částky pokuty.
- 55 Komise navrhuje žalobní důvod zamítnout.

— Závěry Soudu

56 Podle pokynů může Komise v případě protiprávního jednání, které se týká více podniků, jak to učinila v projednávané věci, zvážit výchozí částky, aby se brala v úvahu specifická váha každého podniku, rozdělením účastníků kartelové dohody do skupin „zejména pokud existuje značný nepoměr ve velikosti podniků, které se dopustily protiprávního jednání stejného typu“ (bod 1 A šestý pododstavec pokynů). V pokynech je mimoto upřesněno, že „zásada rovného trestu za stejné chování tak může podle okolností vést k udělení různých pokut dotyčným podnikům, aniž by se toto rozlišení řídilo aritmetickým výpočtem“ (bod 1 A sedmý pododstavec pokynů).

57 V souladu s ustálenou judikaturou Soudu, v případě, že pokuty jsou ukládány několika podnikům účastnícím se téhož protiprávního jednání, Komise není povinna při určování závažnosti protiprávního jednání zajistit, aby konečné částky pokut, které pro dotyčné podniky vyplývají z jejího výpočtu, vyjadřovaly veškeré rozdíly mezi těmito podniky, pokud jde o jejich celkový obrat, ale může provést rozdělení do skupin (viz v tomto smyslu rozsudky Soudu ze dne 20. března 2002, LR AF 1998 v. Komise, T-23/99, Recueil, s. II-1705, bod 278; ze dne 19. března 2003, CMA CGM a další v. Komise, T-213/00, Recueil, s. II-913, body 385 a 386, a ze dne 30. prosince 2003, Atlantic Container Line a další v. Komise, T-191/98, T-212/98 à T-214/98, Recueil, s. II-3275, dále jen „rozsudek TACA“, body 1519 a 1520, a v něm uvedená judikatura).

58 Nicméně jak již Soud rovněž vícekrát rozhodl, pokud Komise rozdělí dotyčné podniky do kategorií za účelem stanovení výše pokut, musí být stanovení prahových hodnot pro jednotlivé takto určené kategorie soudržné a musí být objektivně odůvodněno (viz v tomto smyslu rozsudek LR AF 1998 v. Komise, bod 57 výše,

bod 298; rozsudky CMA CGM a další v. Komise, bod 57 výše, bod 416, a TACA, bod 57 výše, bod 1541, a tam uvedená judikatura).

- 59 V projednávané věci se Komise pro účely definování kategorií, před tím, než mohla rozdělit dotyčné podniky do skupin, rozhodla zohlednit jejich význam na relevantním trhu, a tím se opřela o jediné kritérium, tedy podíly na světovém trhu s glukonátem sodným, vypočtené v závislosti na obratu dosaženém uvedenými podniky na tomto trhu v roce 1995.
- 60 Na tomto základě Komise použila dvě kategorie podniků, tedy jednak kategorii tvořenou „třemi hlavními výrobci glukonátu sodného, [kteří] měli podíly na světovém trhu větší než 20 %“ a jednak kategorii tvořenou podniky, „jejichž podíly na trhu byly citelně menší na světovém trhu s glukonátem sodným (méně než 10 %)“ (bod 382 odůvodnění rozhodnutí).
- 61 Komise tak stanovila výchozí částku ve výši 10 milionů eur pro společnosti Fujisawa, Jungbunzlauer a Roquette, jejichž podíly na trhu dosahovaly přibližně 36 %, 25 % a 21 %, a výchozí částku ve výši 5 milionů eur pro společnosti patřící do druhé kategorie, tedy Glucona a ADM, přičemž podíl na trhu každé z nich dosahoval přibližně 9 %. Vzhledem k tomu, že Glucona byla pod společnou kontrolou Akzo a Avebe, Komise použila pro každou z uvedených společností výchozí částku ve výši 2,5 milionů eur (bod 385 odůvodnění rozhodnutí).
- 62 Použitím tohoto způsobu, na základě výpočtu týkajícího se podílů dotyčných podniků na trhu, Komise zvolila soudržný způsob rozdělení účastníků kartelové dohody do dvou skupin, který je objektivně odůvodněný rozdílem ve velikosti mezi podniky spadajícími do uvedených dvou kategorií.

63 V takové situaci, v rozporu s tím, co tvrdí Akzo, Komise nebyla povinna dále rozlišovat mezi účastníky kartelové dohody v závislosti na jejich podílu na trhu. Zejména je nerelevantní, zda by, jak tvrdí Akzo, rozdělení účastníků kartelové dohody do tří kategorií lépe odráželo relativní váhu dotyčných podniků, jelikož přístup zvolený Komisí není ani nesoudržný ani objektivně neodůvodněný. Stejně tak se tedy nelze platně dovolávat okolnosti, že v jiných věcech Komise zvolila jiné rozdělení účastníků kartelové dohody, protože žalobkyně neprokázala, že v projednávané věci nebyl přístup zvolený Komisí soudržný a objektivně odůvodněný.

64 V každém případě, i kdyby bylo odůvodněno rozdělení účastníků kartelové dohody do tří kategorií, má Soud za to, s ohledem na odůvodnění uvedené v bodech 39 a následujících výše, že uložení společnosti Glucona výchozí částky ve výši 5 milionů eur není nepřiměřené. V důsledku toho by případné přerozdělení účastníků kartelové dohody nemohlo ovlivnit situaci společnosti Akzo.

65 V důsledku toho musí být žalobní důvod vycházející z porušení zásady proporcionality zamítnut.

K porušení povinnosti odůvodnění

66 Akzo je toho názoru, že rozhodnutí není dostatečně odůvodněné v rozsahu, v jakém Komise nijak nepopsala důvod, ze kterého stanovila specifickou základní částku, která jasně neodráží relativní váhu společnosti Glucona ve vztahu k jejímu obratu nebo podílu na trhu.

- 67 Komise navrhuje žalobní důvod zamítnout.
- 68 Soud připomíná, že povinnost odůvodnění, jak ji definuje bod 45 výše, je rovněž splněna, jestliže Komise ve svém rozhodnutí uvede prvky posouzení, které jí umožnily vymezit závažnost a délku trvání protiprávního jednání (rozsudky Soudního dvora ze dne 16. listopadu 2000, *Sarrió v. Komise*, C-291/98 P, Recueil, s. I-9991, body 73, 76 a 80, a *Cascades v. Komise*, C-279/98 P, Recueil, s. I-9693, body 39 až 47; rozsudek *TACA*, bod 57 výše, bod 1521).
- 69 Jak vyplývá z bodů 15 až 20 výše, Komise v rozhodnutí uvedla prvky posouzení, které jí umožnily posoudit závažnost a délku trvání protiprávního jednání.
- 70 Mimoto nezávisle na otázce případné neexistence přesného vztahu mezi základní částkou stanovenou pro společnost *Glucona* Komisí na straně jedné, a jejím obratem nebo podílem na trhu na straně druhé, již bylo v bodě 57 výše rozhodnuto, že Komise není povinna zajistit, aby vypočtené konečné částky pokut pro dotyčné podniky vyjadřovaly veškeré rozdíly mezi nimi, pokud jde o jejich obrat. Komise může provést rozdělení do skupin. V důsledku toho Komise nebyla povinna předložit zvláštní odůvodnění ohledně skutečnosti, zda specifická základní částka přesně odráží, či nikoli relativní váhu společnosti *Glucona* ve vztahu k jejímu obratu nebo podílu na trhu.
- 71 Mimoto ohledně zásady rozdělení účastníků kartelové dohody do skupin je třeba poznamenat, že takové rozdělení je založeno na pokynech, které stanoví možnost poměrného vážení částek (viz bod 56 výše). Rozhodnutí tedy bylo přijato v kontextu dobře známém společnosti *Akzo*.

72 V důsledku toho musí být žalobní důvod vycházející z porušení povinnosti odůvodnění zamítnut.

Ke zohlednění obratu Akzo

73 Akzo vznáší žalobní důvody vycházející z porušení, zaprvé, článku 81 ES a zadruhé, povinnosti odůvodnění.

K porušení článku 81 ES

— Argumenty účastníků řízení

74 Akzo nezpochybňuje, jak poznamenala Komise v bodě 310 odůvodnění rozhodnutí, že ANC, dceřiná společnost, jejichž 100 % akcií vlastnila a která v rozhodné době kontrolovala společně s Avebe společnost Glucona, má podíl na odpovědnosti za protiprávní jednání, které je kladeno za vinu posledně jmenované.

75 Nicméně tvrdí, že Komise v bodech 296 až 310 odůvodnění rozhodnutí dospěla k nesprávnému závěru, že pokud jde o činnost společnosti Glucona, ANC jednala na základě pokynů od Akzo do té míry, že posledně jmenovaná může být vlastním jménem odpovědná za údajné protiprávní jednání, jehož se dopustila Glucona.

- 76 Akzo poznamenává, že Komise v bodě 310 odůvodnění rozhodnutí založila svůj závěr; podle kterého Akzo mohla být odpovědná za činnost společnosti Glucona, hlavně na předpokladu, že, protože ANC byla 100 % dceřinou společností Akzo, ANC v zásadě uplatňovala pokyny své mateřské společnosti, a opřela se v tomto ohledu o rozsudek Soudního dvora ze dne 25. října 1983, AEG v. Komise (107/82, Recueil, s. 3151). Akzo dále uvádí, že Komise pouze podpůrně [„mimoto“ (bod 310 odůvodnění rozhodnutí)] zohlednila skutečnost, že nejméně dva zástupci ANC ve společnosti Glucona měli aktivní úlohu v kartelové dohodě, zvláště díky své účasti na vícestranných setkáních, a že v téže době zastávali pozice viceprezidenta a generálního ředitele Akzo.
- 77 Akzo přiznává, že v rozsudku ze dne 16. listopadu 2000, Stora Kopparbergs Bergslags v. Komise (C-286/98 P, Recueil, s. I-9925), Soudní dvůr v bodě 29 rozhodl, že Komise může důvodně předpokládat, že 100 % dceřiná společnost uplatňuje pokyny své mateřské společnosti a že v takovém případě přísluší dotyčnému podniku, aby prokázal, že takový předpoklad je nesprávný.
- 78 Nicméně Akzo vyjadřuje pochyby ohledně otázky, zda se tento předpoklad musí uplatnit nejen v případě, kdy existuje přímý vztah mezi mateřskou společností a její dceřinou společností, ale rovněž v případě, jako je případ v projednávané věci, kdy je tento vztah značně vzdálenější. Zaprvé totiž poznamenává, že v projednávané věci je ANC dceřinou společností národní holdingové společnosti nationale Akzo Nobel Nederland BV (dále jen „ANN“), která je naopak dceřinou společností hlavní holdingové společnosti. Zadruhé zdůrazňuje, že jak Akzo, tak ANN jsou holdingové společnosti, které samy o sobě nevykonávají obchodní činnost a nevyrábějí ani nedistribuuji výrobky. Zatřetí připomíná, že pouze prostřednictvím jiných společností byla Akzo (nepřímým) 50 % účastníkem ve společnosti Glucona, nad kterou tedy nevykonávala přímou kontrolu.
- 79 Vzhledem k tomu Akzo před Soudem klade důraz na určitý počet skutkových poznatků. Uplatňuje, že na jejich základě je v každém případě schopna vyvrátit

uvedený předpoklad a prokázat, že navzdory skutečnosti, že ANC byla 100 % dceřinou společností Akzo, bylo naprosto nereálné předpokládat, že Akzo mohla určovat nebo i pouze ovlivňovat strategické a obchodní chování společnosti Glucona, a že k tomu nedocházelo.

80 Komise navrhuje žalobní důvod zamítnout.

— Závěry Soudu

81 Akzo nezpochybňuje, že protiprávní jednání, kterého se dopustila Glucona mohlo být přičteno ANC. Proto je třeba pouze přezkoumat, zda Akzo mohla být odpovědná za úkony přičtené ANC, její 100 % dceřiné společnosti.

82 K této otázce je třeba připomenout, že ačkoli dceřiná společnost má právní subjektivitu, nestačí to k vyloučení možnosti, že její chování lze přičíst mateřské společnosti, zejména pokud dceřiná společnost samostatně neurčuje své chování na trhu, ale v zásadě uplatňuje pokyny udělované mateřskou společností (viz rozsudek Stora Kopparbergs Bergslags v. Komise, bod 77 výše, bod 26, a tam uvedená judikatura).

83 Mimoto jak Akzo sama připouští, z judikatury Soudního dvora a Soudu vyplývá, že Komise v tomto kontextu může důvodně předpokládat, že 100 % dceřiná společnost uplatňuje pokyny udělované mateřskou společností a že tento předpoklad implikuje, že Komise není povinna ověřovat, zda mateřská společnost skutečně tuto pravomoc vykonávala. V takové situaci, neboť v oznámení námitek Komise s odvoláním na uvedený předpoklad oznámila svůj úmysl přičíst odpovědnost za protiprávní jednání dceřiné společnosti 100 % vlastněné svojí mateřskou společností této mateřské

společnosti, přísluší dotyčným stranám, pokud se domnívají, že dceřiná společnost, navzdory uvedené majetkové účasti, určuje své chování na trhu samostatně, vyvrátit tento předpoklad předložením Komisi dostatečných důkazů v průběhu správního řízení (viz v tomto smyslu rozsudek Soudu ze dne 14. května 1998, *Stora Kopparbergs Bergslags v. Komise*, T-354/94, Recueil, s. II-2111, bod 80, v tomto bodě potvrzený rozsudkem *Stora Kopparbergs Bergslags v. Komise*, bod 77 výše, body 27 až 29, a rozsudek *AEG v. Komise*, bod 76 výše, bod 50, rozsudek Soudu ze dne 1. dubna 1993, *BPB Industries a British Gypsum v. Komise*, T-65/89, Recueil, s. II-389, bod 149).

84 V projednávané věci je nesporné, že v průběhu období dotčeného rozhodnutím byla ANC 100 % dceřinou společností Akzo.

85 Mimoto co se týče průběhu správního řízení je třeba poznamenat, jak Komise konstatovala v bodě 300 odůvodnění rozhodnutí, že v bodech 324 až 330 oznámení námitek analyzovala vztahy mezi společnostmi Glucona a jejími mateřskými společnostmi a oznámila svůj úmysl považovat ANC a Avebe společně a nerozdílně odpovědné za protiprávní jednání. Ohledně vztahů mezi ANC a Akzo je Komise toho názoru, že pokud je ANC 100 % dceřinou společností Akzo, oznámení námitek musí být určeno posledně jmenované. Jak Komise zdůraznila v bodě 301 odůvodnění rozhodnutí, Akzo v odpovědi na oznámení námitek výslovně potvrdila, že protiprávní jednání jí mělo být přičteno společně a nerozdílně s Avebe.

86 V takové situaci nemůže Akzo vytýkat Komisi, že ji činí odpovědnou, jejím jménem, coby spoluvlastníka společnosti Glucona, za protiprávní jednání, jehož se dopustila její 100 % dceřiná společnost ANC.

87 Akzo v tomto kontextu neprávem tvrdí, že účel oznámení námitek spočívá především ve vymezení protiprávních jednání vytykánych Komisí na základě skutečností, které jsou v něm výslovně uvedeny tak, aby se dotyčný podnik mohl v průběhu správního řízení obhájit předložením svých argumentů k souhrnu těchto skutečností a aby Komise mohla zohlednit tyto argumenty v rámci svého rozhodnutí, ale že oznámení námitek se nedotýká otázky identifikace podniku (nebo podniků), kterému (nebo kterým) lze takové protiprávní jednání přičíst. Oznámení námitek určené Komisí podniku, kterému hodlá uložit sankci za porušení pravidel hospodářské soutěže totiž musí obsahovat hlavní skutečnosti uplatňované vůči uvedenému podniku, jako jsou vytykané skutkové okolnosti, kvalifikace těchto skutkových okolností a důkazy, o které se Komise opírá, aby uvedený podnik mohl užitečně uplatnit své argumenty v rámci správního řízení, které bylo vůči němu zahájeno (viz v tomto smyslu rozsudky Soudního dvora ze dne 15. července 1970, *ACF Chemiefarma v. Komise*, 41/69, Recueil, s. 661, bod 26; ze dne 3. července 1991, *AKZO v. Komise*, C-62/86, Recueil, s. I-3359, bod 29, a ze dne 31. března 1993, *Ahlström Osakeyhtiö a další v. Komise*, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 a C-125/85 až C-129/85, Recueil, s. I-1307, bod 135). Rovněž podle ustálené judikatury, oznámení námitek musí s ohledem na svůj význam jednoznačně upřesňovat právnickou osobu, které může být pokuta uložena, a této osobě musí být určeno (viz rozsudky Soudního dvora ze dne 16. března 2000, *Compagnie maritime belge transports a další v. Komise*, C-395/96 P a C-396/96 P, Recueil, s. I-1365, body 143 a 146, a ze dne 2. října 2003, *ARBED v. Komise*, C-176/99 P, Recueil, s. I-10687, bod 21).

88 Na základě informací obsažených v oznámení námitek tedy Akzo nemohla přehlédnout, že může být adresátem konečného rozhodnutí Komise. V takové situaci jí přísluší reagovat v průběhu správního řízení, aby neztratila možnost tak učinit, a prokázat, že navzdory důkazům předloženým Komisí, jí nelze přičíst protiprávní jednání, kterého se dopustila Glucona.

89 Proto při dodržení zásad a pravidel upravujících správní řízení a zvláště požadavku užitečného účinku oznámení námitek, není nezbytné přezkoumávat opodstatněnost

různých skutkových okolností dovolávaných poprvé před Soudem, kterými Akzo zamýšlí prokázat, že navzdory skutečnosti, že ANC byla 100 % dceřinou společností Akzo, posledně jmenovaná nemohla určovat, nebo i pouze ovlivňovat strategické a obchodní chování společnosti Glucona.

- 90 V důsledku toho je třeba zamítnout žalobní důvod vycházející z porušení článku 81 ES.

K porušení povinnosti odůvodnění

- 91 Akzo je toho názoru, že rozhodnutí je nedostatečně odůvodněné v rozsahu, v jakém se Komise omezila na nesporné a vágní tvrzení, podle kterého ANC byla 100 % dceřinou společností Akzo, a že je tedy na místě předpokládat, že ANC v zásadě uplatňovala pokyny udělované její mateřskou společností.
- 92 Komise má naopak za to, že rozhodnutí v tomto ohledu odůvodnila dostatečně.
- 93 Soud připomíná, že pokud, jako v projednávané věci, je rozhodnutí v rámci použití článku 81 ES určeno více osobám a řeší otázku přičitatelnosti protiprávního jednání, musí obsahovat dostatečné odůvodnění ve vztahu ke každé z těchto osob, a zejména ve vztahu k těm z nich, které podle uvedeného rozhodnutí musejí nést odpovědnost za uvedené protiprávní jednání (rozsudek Soudu ze dne 28. dubna 1994, AWS Benelux v. Komise, T-38/92, Recueil, s. II-211, bod 26).

94 V projednávané věci, v bodech 278 až 284 rozhodnutí, Komise shrnula zásady, s odkazem na judikaturu Soudního dvora a Soudu prvního stupně, které zamýšlela uplatnit za účelem určení adresátů rozhodnutí. Co se týče konkrétně otázky chování ANC přičteného Akzo, která, jak Komise uvedla v bodě 310 rozhodnutí, byla „100 % dceřinou společností skupiny Akzo Nobel NV“, Komise připomněla v bodech 280, 281 a 310 odůvodnění rozhodnutí judikaturu uvedenou v bodě 83 výše a z ní odvodila, v bodě 310 odůvodnění rozhodnutí, že je na místě předpokládat, že ANC v zásadě uplatňovala pokyny udělované její mateřskou společností. Mimoto v bodech 300 a 301 odůvodnění rozhodnutí Komise připomněla, že v oznámení námitek oznámila svůj úmysl považovat Akzo a Avebe za společně odpovědné za protiprávní jednání po celou dobu jeho trvání a že Akzo tento názor nezpochybnila.

95 Z toho vyplývá, že Komise se ani zdaleka neomezila na nesporné a vágní tvrzení, jak tvrdí Akzo, když předložila právně i skutkově přesné odůvodnění toho, proč se rozhodla chování ANC přičíst Akzo.

96 Mimoto podle ustálené judikatury otázka, zda odůvodnění aktu splňuje všechny požadavky článku 253 ES, musí být posuzována nejen s ohledem na text dotyčného aktu, ale i s ohledem na souvislost, ve které byl tento akt přijat (viz zejména rozsudky Komise v. Sytraval a Brink's France, bod 45 výše, bod 63, a Německo v. Komise, bod 45 výše, bod 87). Přitom důvody rozhodnutí vztahující se k přičitatelnosti chování ANC společnosti Akzo jsou rovněž objasněny v oznámení námitek, které je součástí kontextu, ze kterého vychází rozhodnutí a ze kterého musí žalobkyně odvozovat své informace týkající se úmyslu Komise přičíst jí chování ANC. Navíc vzhledem k tomu, že v odpovědi na oznámení námitek Akzo sama výslovně v tomto ohledu potvrdila, že protiprávní jednání jí mělo být přičteno společně a nerozdílně spolu s Avebe (viz bod 85 výše), Komise mohla platně předpokládat, že Akzo byla dostatečně informována o kontextu rozhodnutí v této konkrétní otázce.

- 97 V důsledku toho musí být žalobní důvod vycházející z porušení povinnosti odůvodnění zamítnut.

K použití násobícího koeficientu ve výši 2,5

- 98 Akzo vznáší žalobní důvody vycházející z porušení, zaprvé, čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 a zadruhé povinnosti odůvodnění.

K porušení čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17

— Argumenty účastníků řízení

- 99 Jednak Akzo uplatňuje, že použitím násobícího koeficientu ve výši 2,5 na výchozí částku za účelem zohlednění její velikosti a celkových zdrojů Komise porušila čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 tím, že stanovila pokuty nikoli jak stanoví uvedené ustanovení v závislosti na závažnosti a délce trvání protiprávního jednání, ale s ohledem na typ podniku, který se dopustil protiprávního jednání.
- 100 Akzo tvrdí, že je-li pravda, že Soudní dvůr a Soud rozhodly, že za účelem posouzení závažnosti protiprávního jednání Komise musí zohlednit velké množství skutečností, mezi které patří nutnost odrazujícího dosahu pokuty, nic to nemění na tom, že tato úvaha přímo odkazuje na kritérium závažnosti protiprávního jednání, a nikoli na typ dotčeného podniku. Zdůrazňuje, že posledně uvedené kritérium nenachází základ

v čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 a Rada tím, že zavedla maximální hranici ve výši 10 % obratu pro konečnou pokutu, již zohlednila přímý dopad pokut na podniky v závislosti na jejich velikosti.

101 Odkazem na rozsudek LR AF 1998 v. Komise, bod 57 výše (bod 280) Akzo rovněž tvrdí, že stanovením násobícího koeficientu na základě pouze jediné skutečnosti, tedy obratu skupiny Akzo Nobel, Komise přikládá této skutečnosti nepřiměřenou váhu ve vztahu k významu, který přidělila jiným skutečnostem, na základě kterých hodnotila závažnost protiprávního jednání.

102 Akzo je toho názoru, že pokud mají být poslední tři pododstavce části A pokynů s názvem „Závažnost“ vykládány v tom smyslu, že umožňují Komisi použití násobícího koeficientu, jako je násobící koeficient v projednávané věci, uvedená ustanovení pokynů sama porušují čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 a nemohou být proto vůči ní namítána.

103 Akzo dále uplatňuje, že Komise porušila čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 tím, že použila násobící koeficient ve výši 2,5 na výchozí částku pokuty použitou pro uvedenou společnost, který vychází z velikosti skupiny Akzo Nobel jako celku.

104 Akzo poznamenává, že ve smyslu čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 Komise musí stanovit pokutu v závislosti na závažnosti a délce trvání protiprávního jednání, a nikoli v závislosti na hospodářském dopadu uvedených protiprávních jednání.

- 105 Akzo připouští, že v rozsudku *Musique diffusion française a další v. Komise*, bod 37 výše, Soudní dvůr rozhodl, že celkový obrat dotyčných podniků je údajem, byť jen přibližným a nedokonalým, o jejich velikosti a hospodářské síle.
- 106 Nicméně zaprvé použití pojmu „podniky“ používaného Soudním dvorem v uvedeném rozsudku není v projednávané věci samozřejmé.
- 107 Zadruhé Akzo zdůrazňuje, že v rozsudku *Musique diffusion française a další v. Komise*, bod 37 výše, Soudní dvůr uvedl, že je rovněž třeba přihlídnout k části obratu, jehož bylo dosaženo ve vztahu ke zboží, které je předmětem protiprávního jednání, a který tedy může poskytnout údaj o jeho rozsahu. Přitom v rozhodnutí Komise nezohlednila skutečnost, že toto kritérium bylo přímějším než kritérium uvedené v bodě 104 výše v rozsahu, v němž má přímý vztah s kritérii uvedenými v čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17. Tato úvaha je tím spíše důležitější, neboť, stejně jako v projednávané věci, podíl obratu pocházející z prodeje zboží, které je předmětem protiprávního jednání, ve vztahu k celkovému obratu je 0,05 %.
- 108 Co se týče rozsudku Soudu ze dne 20. března 2002, *ABB Asea Brown Boveri v. Komise* (T-31/99, Recueil, s. II-1881), Akzo zdůrazňuje, že násobící koeficient použitý v projednávané věci nebyl stanoven na základě celkového obratu skupiny. Naopak z bodů 164 a 165 uvedeného rozsudku vyplývá, že násobící koeficient musí vycházet z velikosti podniku, který se dopustil předpokládaného protiprávního jednání zjištěného Komisí. Mimoto uplatňuje skutečnost, že Soud v odpovědi na argument ABB, podle kterého Komise mohla stanovit pokutu (a použít násobící koeficient) pouze na základě obratu dosaženého divizí dálkového vytápění skupiny, usoudil, že se zdá, že Komise správně vypočítala pokutu tím, že založila násobící

koeficient na velikosti celé skupiny ABB, a nikoli pouze na velikosti „podniku“, který mohla tvořit divize dálkového vytápění ABB, z toho důvodu, že Komise na základě více skutečností právem konstatovala, že protiprávní jednání musí být přičteno skupině ABB (bod 163 rozsudku).

109 Komise navrhuje žalobní důvod zamítnout.

— Závěry Soudu

110 Zaprvé ohledně tvrzení Akzo, že Komise stanovila pokutu v závislosti na typu podniku, který se dopustil protiprávního jednání, je třeba poznamenat, že v bodech 334 až 371 odůvodnění rozhodnutí, Komise byla v první fázi analýzy toho názoru, že dotyčné podniky se dopustily velmi závažného protiprávního jednání, vzhledem k jeho povaze, konkrétnímu dopadu na trh s glukonátem sodným v EHP a zeměpisnému rozsahu dotčeného trhu, tedy protiprávního jednání, které se dotklo celého EHP.

111 Poté Komise přistoupila k rozdílnému zacházení s dotyčnými podniky za účelem zohlednění specifické váhy jejich chování v rámci hospodářské soutěže a v tomto ohledu se opřela o obrat dosažený dotyčnými podniky na základě prodeje glukonátu sodného na světové úrovni v průběhu posledního roku doby trvání protiprávního jednání, tedy roku 1995 (viz zejména bod 381 rozhodnutí). V průběhu této fáze stanovení částek pokuty v závislosti na závažnosti protiprávního jednání tedy Komise nezohlednila, v rozporu s tím, co tvrdí Akzo, typ podniku, který se dopustil protiprávního jednání, ale význam uvedených podniků na konkrétním trhu.

- 112 Až v poslední fázi výpočtu pokuty v závislosti na závažnosti protiprávního jednání Komise v souladu s možným rozlišením stanoveným pokyny zohlednila určitou typologii dotyčných podniků. Tato typologie přímo vyplývá ze zohlednění velikosti a zdrojů dotyčných podniků, což jsou kritéria, která mají být zohledněna za účelem zajištění odrazujícího účinku sankcí. Komise totiž v tomto stádiu zohlednila velikost a celkové zdroje skupin podniků, do kterých patřili účastníci kartelové dohody tím, že na výchozí částku použitou pro některé z nich, včetně Akzo, použila násobící koeficient ve výši 2,5 (bod 388 rozhodnutí).
- 113 Přitom tím, že tak učinila, Komise nestanovila, v rozporu s tvrzením Akzo, pokutu v závislosti na typu podniku, který se dopustil protiprávního jednání, ale v závislosti na závažnosti a délce trvání protiprávního jednání, i kdyby v rámci posouzení závažnosti protiprávního jednání zohlednila velikost a celkové zdroje dotyčných podniků za účelem zajištění odrazujícího účinku pokut před jejich uložení. Proto tvrzení Akzo není skutkově podloženo.
- 114 Zadruhé ohledně toho, že Akzo vytýká Komisi, že se dopustila nesprávného právního posouzení, když zohlednila velikost a celkové zdroje dotyčných podniků, je třeba připomenout, že Akzo sama připustila, že za účelem posouzení závažnosti protiprávního jednání Komise musí zohlednit velké množství skutečností, mezi které patří nutnost odrazujícího dosahu pokuty. Přitom Komise má plné právo stanovit, za účelem dosažení odrazujícího účinku, částky pokut podle konkrétní povahy podniku zodpovědného za protiprávní jednání.
- 115 Komise tím, že stanovila výchozí částky pokuty na vyšší úrovni pro podniky, které mají na dotčeném trhu relativně významnější podíl než ostatní, zohlednila konkrétní odpovědnost podniku s ohledem na požadavek zachování volné hospodářské soutěže a usoudila, že se jedná o subjektivní skutečnost, která umožňuje

charakterizovat závažnost chování dotyčných podniků. Tato skutečnost totiž odráží v případě uzavření kartelové dohody vyšší úroveň odpovědnosti podniků, které mají na dotčeném trhu relativně významnější podíl než ostatní, ohledně škod způsobených hospodářské soutěži.

116 Mimoto v tomto kontextu Komise rovněž mohla důvodně zohlednit, v rámci velmi velkých podniků, jako je Akzo, existenci právních a ekonomických znalostí a infrastruktury, které jim umožňují lépe rozpoznat, že jejich chování představuje protiprávní jednání, a jaké důsledky z něj vyplývají z hlediska práva hospodářské soutěže.

117 Pokud tedy jde o použití násobícího koeficientu v závislosti na velikosti a celkových zdrojích dotyčných podniků, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury může Komise při výpočtu pokuty podniku zohlednit zejména jeho velikost a hospodářskou sílu (rozsudek *Musique diffusion française* a další v. Komise, bod 37 výše, bod 120, a rozsudek Soudu ze dne 13. prosince 2001, *Acerinox v. Komise*, T-48/98, Recueil, s. II-3859, body 89 a 90). Mimoto, pokud jde o měření finanční schopnosti účastníků kartelové dohody, judikatura uznala význam celkového obratu (rozsudek *Sarrió v. Komise*, bod 68 výše, body 85 a 86). Komise tedy v projednávané věci právem použila násobící koeficient ve výši 2,5 v rámci posouzení odrazujícího účinku pokuty uložené při zohlednění velikosti a hospodářské síly dotyčného podniku.

118 Komise se tedy správně opřela o celkový obrat Akzo za účelem stanovení pokuty na dostatečně odrazující úrovni a za účelem zohlednění významu infrastruktury, pokud jde o právně-ekonomické poradenství, kterou disponovaly podniky takové velikosti. Argumentace Akzo je tedy právně nesprávná.

- 119 Zatřetí ohledně toho, že se Akzo dovolává protiprávnosti pokynů, pokud umožňují Komisi použít násobící koeficient, jako je násobící koeficient použitý v projednávané věci, je třeba připomenout, že Soud již rozhodl, že podle metody uvedené v pokynech se pokuty stanoví v závislosti na dvou kritériích uvedených v čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17, tedy závažnosti protiprávního jednání a době jeho trvání, přičemž je respektována maximální hranice ve vztahu k obratu jednotlivých podniků stanovená uvedeným ustanovením, a že v důsledku toho pokyny nejdou nad právní rámec sankcí definovaných uvedeným ustanovením, jak jej vykládá judikatura Soudu (rozsudek LR AF 1998 v. Komise, bod 57 výše, body 219 až 232; rozsudek Soudu ze dne 9. července 2003, Archer Daniels Midland a Archer Daniels Midland Ingredients v. Komise, T-224/00, Recueil, s. II-2597, body 39 až 52; rozsudek TACA, bod 57 výše, bod 1527). Přitom Akzo nepředložila žádný nový důkaz vzhledem k těm, které již byly zamítnuty uvedenou judikaturou (viz body výše uvedených rozsudků).
- 120 Začtvrté ohledně skutečnosti, že Akzo má za to, že Komise v žádném případě nemůže pro účely použití zvyšujícího koeficientu, jako je koeficient použitý v projednávané věci, zohlednit velikost a celkové zdroje skupiny Akzo Nobel NV, do které patří ANC, tedy podnik, který se dopustil protiprávního jednání, ale nanejvýše výši obratu dosaženého prodejem zboží, které je předmětem protiprávního jednání, Akzo přehlíží skutečnost, že Komise použila tento koeficient za účelem zajištění odrazujícího účinku pokut. Komise tím, že v projednávané věci shledala, že odrazujícího účinku pokut lze dosáhnout tak, že bude vycházet z velikosti zdrojů skupiny podniků jako celku, se nedopustila nesprávného právního posouzení vedoucího k porušení čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17.
- 121 S ohledem na výše uvedené je třeba zamítnout žalobní důvod vycházející z porušení čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 jako neopodstatněný.

K porušení povinnosti odůvodnění

122 Akzo vytýká Komisi, že neuvedla, proč použila násobící koeficient ve výši 2,5 na základní částku pokuty, kterou jí udělila, proč byl uvedený koeficient totožný s koeficientem použitým na ADM a proč byl založen na jejím celkovém obratu, a nikoli na 50 % ročního obratu společnosti Glucona. V tomto kontextu Akzo poznamenává, že ve věci, ve které byl vydán rozsudek ABB Asea Brown Boveri v. Komise, bod 108 výše, Komise použila stejný násobící koeficient, jaký použila v projednávané věci, ale v uvedené věci poskytla podrobné odůvodnění.

123 Komise navrhuje žalobní důvod zamítnout.

124 Soud s odkazem na judikaturu uvedenou v bodě 68 výše poznamenává, že v bodech 389 až 392 odůvodnění rozhodnutí Komise vysvětlila, na základě kterých skutečností posuzovala závažnost a délku trvání protiprávního jednání, přičemž toto vysvětlení umožnilo Akzo vznést řadu žalobních důvodů vycházejících z protiprávní podstaty uvedených skutečností a soudu Společenství vykonat svůj přezkum.

125 Co se týče významu zvyšujícího koeficientu použitého na Akzo, Komise se mohla omezit na odkaz na velikost uvedeného podniku, jak přibližně vyplývá z celkového obratu dosaženého uvedeným podnikem, a na zdůraznění nutnosti zajistit odrazující povahu pokuty. Na základě povinnosti odůvodnění jí nepřísluší uvádět číselné údaje týkající se způsobu výpočtu použitého v rámci této volby (viz v tomto smyslu rozsudek Sarrió v. Komise, bod 68 výše, bod 80).

- 126 Rovněž Akzo neprávem vytýká Komisi, že neuvedla důvody, na základě kterých byl zvyšující koeficient použitý na výchozí částku pokuty, která jí byla uložena, totožný s koeficientem použitým pro ADM. Komise totiž nebyla povinna upřesnit význam uvedeného koeficientu, aby přesně odrazil vztah existující mezi různými skupinami podniků, do kterých patřili účastníci kartelové dohody. Cílem koeficientu bylo spíše, jak vyplývá z bodů 386 až 388 rozhodnutí, stanovení pokuty na dostatečně odrazující úrovni a zohlednění významu infrastruktury, pokud jde o právně-ekonomické poradenství, kterou disponovaly podniky takové velikosti. Poskytnutím takového odůvodnění Komise dostatečně ukázala, že zamýšlela posoudit odrazující povahu částky pokuty na základě velikosti a zdrojů skupin podniků, a nikoli podniků patřících do uvedených skupin.
- 127 Mimoto je třeba konstatovat, že použití násobícího koeficientu je uplatněním rozlišení, které je předvídáno pokyny. Rozhodnutí tedy bylo přijato v kontextu dobře známém společnosti Akzo.
- 128 Proto, aniž by bylo třeba přezkoumat, zda, jak tvrdí Akzo, v jiných věcech Komise poskytla podrobnější odůvodnění ohledně volby použitého násobícího koeficientu, je třeba konstatovat, že v projednávané věci Komise poskytla dostatečné odůvodnění.
- 129 V důsledku toho musí být žalobní důvod vycházející z porušení povinnosti odůvodnění zamítnut.
- 130 Vzhledem k tomu, že žádný ze žalobních důvodů vznesených proti legalitě rozhodnutí nebyl přijat, není třeba, na základě pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci udělené Soudu, snížit částku pokuty uložené žalobkyni v rozhodnutí a žalobu je třeba zamítnout v plném rozsahu.

K nákladům řízení

131 Podle čl. 87 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že žalobkyně neměla ve věci úspěch, je namístě jí uložit náhradu nákladů řízení, v souladu s návrhovými žádáními žalované.

132 Vzhledem k zamítnutí žaloby v plném rozsahu (viz bod 130 výše), musí být návrhové žádání Akzo směřující k tomu, aby Soud uložil Komisi zaplatit úroky a poplatky za bankovní záruku (viz bod 27 výše) odmítnuto jako nerelevantní.

133 V každém případě je třeba připomenout, že poplatky zaplacené podnikem za zřízení a zachování platnosti bankovní záruky za účelem předejití nucenému výkonu rozhodnutí Komise vůči němu nejsou výdaji vynaloženými v souvislosti s řízením ve smyslu čl. 91 písm. b) jednacího řádu. Rovněž musí být zamítnut návrh podniku směřující k uložení Komisi náhrady nákladů, které vynaložil v průběhu správního řízení v oblasti hospodářské soutěže. Pokud totiž podle článku 91 jednacího řádu „lze přiznat náhradu těchto nákladů řízení: [...] nutných výdajů vynaložených účastníky řízení v souvislosti s řízením“, uvedené ustanovení vztahuje pojem „řízení“ pouze k řízení před Soudem, s vyloučením fáze před zahájením soudního řízení (rozsudek Soudu ze dne 15. března 2000, Cimenteries CBR a další v. Komise, T-25/95, T-26/95, T-30/95 až T-32/95, T-34/95 až T-39/95, T-42/95 až T-46/95, T-48/95, T-50/95 až T-65/95, T-68/95 až T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 a T-104/95, Recueil, s. II-491, body 5133 a 5134 a tam uvedená judikatura).

Z těchto důvodů

SOUD (třetí senát)

rozhodl takto:

- 1) **Žaloba se zamítá.**

- 2) **Akzo Nobel NV se ukládá náhrada nákladů řízení.**

Azizi

Jaeger

Dehousse

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 27. září 2006.

Vedoucí soudní kanceláře

Předseda

E. Coulon

J. Azizi

Obsah

Skutkový základ sporu	II - 3396
Řízení a návrhová žádání účastníků řízení	II - 3403
Právní otázky	II - 3405
Ke stanovení výchozí částky pro výpočet pokut uložených všem účastníkům kartelové dohody	II - 3405
K porušení zásady proporcionality	II - 3405
K porušení povinnosti odůvodnění	II - 3408
K rozdělení účastníků kartelové dohody	II - 3410
K porušení zásady proporcionality	II - 3410
— Argumenty účastníků řízení	II - 3410
— Závěry Soudu	II - 3412
K porušení povinnosti odůvodnění	II - 3414
Ke zohlednění obratu Akzo	II - 3416
K porušení článku 81 ES	II - 3416
— Argumenty účastníků řízení	II - 3416
— Závěry Soudu	II - 3418
K porušení povinnosti odůvodnění	II - 3421
K použití násobícího koeficientu ve výši 2,5	II - 3423
K porušení čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17	II - 3423
— Argumenty účastníků řízení	II - 3423
— Závěry Soudu	II - 3426
K porušení povinnosti odůvodnění	II - 3430
K nákladům řízení	II - 3432